

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

3 март 2022 година *

„Преюдициално запитване — Признаване на професионалните квалификации — Директива 2005/36/ЕО — Приложно поле — Условия за получаване на правото на самостоятелно упражняване на професията лекар в приемащата държава членка — Диплома, издадена в държавата членка по произход — Ограничаване на правото на упражняване на професията лекар за период от три години — Надзор от правоспособен лекар и паралелно тригодишно специализирано обучение по обща медицина — Членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС“

По дело C-634/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд, Финландия) с акт от 25 ноември 2020 г., постъпил в Съда на 25 ноември 2020 г., в рамките на производство по дело

A

при участието на

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja valvontavirasto,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: I. Ziemele, председател на състава, L. Bay Larsen (докладчик), заместник-председател на Съда, и A. Kumin, съдия,

генерален адвокат: A. Rantos,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за финландското правителство, от M. Pereg, в качеството на представител,
- за норвежкото правителство, от I. Meinich, K.S. Borge и T. Sunde, в качеството на представители,

* Език на производството: фински.

– за Европейската комисия, от М. Huttunen, L. Armati и Т. Sevón, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на производство, образувано по инициатива на А, относно решението на Sosiaali- ja terveystieteiden valvonta- ja lupavirasto (Агенция за издаване на разрешения и упражняване на контрол в областта на социалното дело и здравеопазването, Финландия) (наричана по-нататък „Valvira“) да предостави на А правото да упражнява професията лекар като правоспособен специалист във Финландия за срок от три години под ръководството и надзора на правоспособен лекар, който има право самостоятелно да упражнява тази професия.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съгласно член 1 („Предмет“) от Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 година относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 3), изменена с Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. (ОВ L 354, 2013 г., стр. 132) (наричана по-нататък „Директива 2005/36“):

„Настоящата директива установява реда за признаване от държава членка, която обвързва достъпа до регламентирана професия или нейното упражняване на своята територия с притежаване на определени професионални квалификации (наричана по-нататък в текста „приемаща държава членка“), с цел достъп до тази професия и нейното упражняване, на професионални квалификации, придобити в една или повече други държави членки (наричана/наричани по-нататък в текста държава членка по произход), и който ред позволява на титуляр[я] на споменатите квалификации да упражнява там същата професия.

Настоящата директива установява също така правила относно частичния достъп до регламентирана професия и признаването на стажове за усвояване на професията в друга държава членка“.

- 4 Член 4 („Последици от признаването“) от тази директива предвижда в параграф 1, че „[п]ризнаването на професионални квалификации от приемащата държава членка предоставя на бенефициерите достъп в тази държава членка до упражняване на същата професия, за която са придобили квалификация в държавата членка по произход, и право да упражняват тази професия в приемащата държава членка при същите условия, които се прилагат за нейните граждани“.

- 5 Член 10 („Приложно поле“) от посочената директива, намиращ се в глава I от тази директива, предмет на която е общата система за признаване на удостоверения за професионални квалификации, предвижда в буква б):

„Тази глава се прилага към всички професии, които не попадат в приложното поле на глави II и III от този дял, както и в следните случаи, в които молителят, поради конкретни и изключителни причини, не отговаря на изискванията, предвидени в тези глави:

[...]

б) за лекари с базово образование, лекари-специалисти, медицински сестри с общ профил, лекари по дентална медицина, лекари по дентална медицина-специалисти, ветеринарни лекари, акушерки, фармацевти и архитекти, когато мигрантът не отговаря на изискванията за действителна и законосъобразна професионална практика по членове 23, 27, 33, 37, 39, 43 и 49“.

- 6 Член 13 („Условия за признаване“) от Директива 2005/36 предвижда в параграф 1, първа алинея:

„Ако достъпът до регламентирана професия или нейното упражняване в приемаща държава членка са обвързани с притежаване на определени професионални квалификации, компетентният орган на тази държава членка разрешава на заявителите достъп до тази професия и нейното упражняване при същите условия, които се прилагат към нейните граждани, ако заявителите притежават удостоверение за правоспособност или удостоверение за професионални квалификации по член 11, изисквани от друга държава членка за получаване на достъп до тази професия и упражняването ѝ на нейна територия“.

- 7 Член 21 („Принцип на автоматично признаване“) от посочената директива, намиращ се в дял III, глава III от тази директива, предмет на която глава е „признаване[то] на минималните квалификационни изисквания въз основа на координация“, прогласява в параграф 1:

„Всяка държава членка признава удостоверения за професионални квалификации за професиите: „лекар“, даващи право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование и лекар-специалист, „медицинска сестра с общ профил“, „лекар по дентална медицина“, „лекар по дентална медицина-специалист“, „ветеринарен лекар“, „фармацевт“ и „архитект“, изброени в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 и 5.7.1 от Приложение V, които отговарят на минималните квалификационни изисквания, предвидени съответно в членове 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 и 46, и, за целите на достъпа до професионалните дейности и тяхното упражняване, дава на тези удостоверения същото действие на своята територия, като издаваните от нея удостоверения за професионални квалификации.

Тези удостоверения за професионални квалификации се издават от компетентните органи на държавите членки и, при необходимост, следва да са придружени със свидетелствата, изброени в точки 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 и 5.7.1 от Приложение V.

[...]“.

- 8 Приложение V, точка 5.1.1 към Директива 2005/36, в частта относно удостоверенията за професионална квалификация за базово обучение по медицина в Обединеното кралство, има следния текст:

„Страна	Удостоверение за професионална квалификация	Орган, който присъжда квалификацията	Свидетелство, което придружава удостоверението	Референтна дата
United Kingdom	Primary qualification	Competent examining body	Certificate of experience	20 декември 1976 г.“

- 9 Съгласно член 55а („Признаване на стаж за усвояване на професията“) от тази директива:

„1. Ако достъп до регламентирана професия в държавата членка по произход е обвързан с преминаването на стаж за усвояване на професията, при разглеждане на молба за разрешение за упражняване на регламентирана професия компетентният орган на държавата членка по произход признава стажа за усвояване на професията, преминал в друга държава членка, при условие че последният е в съответствие с посочените в параграф 2 публикувани насоки и отчита стажовете за усвояване на професията, преминали в трета държава. Държавите членки могат обаче да установят подходящо ограничение в националното законодателство на продължителността на частта на стажа за усвояване на професията, която може да бъде преминала в чужбина.

2. Признаването на стажа за усвояване на професията не заменя никое от съществуващите изисквания за полагане на изпит с цел получаване на достъп до въпросната професия. Компетентните органи публикуват насоки относно организирането и признаването на стажове за усвояване на професията, преминали в друга държава членка или в трета държава, по-специално относно ролята на ръководителя на стажа за усвояване на професията“.

Финландското право

- 10 Съгласно член 6а, параграф 1 от laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994, ammattihenkilölaki) [Закон за здравните специалисти (559/1994)], в редакцията му в сила към релевантния момент за спора по главното производство, по отправена при спазване на определените от Valvira изисквания молба на лице, което е започнало обучение по медицина в държава от Европейския съюз или от Европейското икономическо пространство (ЕИП) преди 1 януари 2012 г., в която условието за правото на упражняване на професията лекар, след като е получена дипломата, е да се премине следдипломен стаж за усвояване на професията, и което е преминало там базово обучение по медицина, Valvira предоставя разрешение за упражняване на професията лекар като правоспособен специалист във Финландия под ръководството и надзора на правоспособен специалист, който има право самостоятелно да упражнява тази професия в здравно заведение. Правото на упражняване на тази професия се предоставя за срок от 3 години.
- 11 Съгласно член 6а, втора алинея от Закона за здравните специалисти (559/1994), ако през периода, предвиден в член 6а, първа алинея от този закон, молителят изпълнява лекарски функции в съответствие с изискванията, определени от Valvira, по молба на молителя

Valvira му предоставя правото самостоятелно да упражнява професията лекар във Финландия. Когато има основателна причина, Valvira може да удължи тригодишния срок, предвиден в член 6а, първа алинея.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 12 През 2008 г. А започва да следва медицина в Единбургския университет (Обединеното кралство). На 6 юли 2013 г. тя получава Bachelor of Medicine and Bachelor of Surgery, диплома за завършено базово обучение по медицина.
- 13 Получената от А диплома съответства на удостоверението за професионални квалификации, което — досежно Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия — е посочено в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36.
- 14 По силата на дипломата ѝ за завършено базово обучение по медицина А има ограничено право да упражнява професията лекар в Обединеното кралство. Тя е вписана в регистъра на органа, компетентен в Обединеното кралство в тази материя — General Medical Council (Общ лекарски съюз), като „*provisionally registered doctor with a licence to practise*“ (временно вписан лекар с разрешение да практикува). Тя има правото да работи в рамките на следдипломна програма.
- 15 След като получава дипломата си за завършено базово обучение по медицина, А се връща във Финландия. Въз основа на получената в Обединеното кралство диплома тя подава молба до Valvira да ѝ бъде предоставено правото да упражнява във Финландия професията лекар като правоспособен специалист. Тя обаче не представя свидетелството (*Certificate of experience*), придружаващо удостоверението за професионална квалификация, което — досежно Обединеното кралство — е посочено в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36; това свидетелство е условие за правото в Обединеното кралство на упражняване в пълен обем на професията лекар.
- 16 Тъй като А не разполага с това свидетелство, Valvira ѝ предлага да преквалифицира молбата ѝ да практикува професията лекар като правоспособен специалист в молба за издаване на разрешение за срочно практикуване. А се съгласява. Според Valvira, за да получи разрешение за самостоятелно упражняване на професията лекар във Финландия, А има два варианта. От една страна, тя може за срок от три години да премине във Финландия стаж за усвояване на професията в съответствие с насоките на Обединеното кралство и на основание член 55а от Директива 2005/36 да поиска признаването му от компетентния в Обединеното кралство орган, за да може след това да поиска да ѝ се предостави правото на упражняване на професията лекар във Финландия по силата на предвидената в тази директива система за автоматично признаване. От друга страна, тя може да премине във Финландия тригодишно специализирано обучение по обща медицина. А избира втория вариант, който не води в другите държави — членки на Съюза или на ЕИП, до автоматичното признаване на професионалните квалификации като лекар по смисъла на Директива 2005/36.
- 17 С решение от 3 ноември 2016 г. Valvira предоставя на А разрешение за тригодишен период от 2 ноември 2016 г. до 2 ноември 2019 г. да упражнява във Финландия професията лекар като правоспособен специалист под ръководството и надзора на правоспособен лекар,

който има право самостоятелно да упражнява тази професия. През този период А е можела да упражнява професията лекар само при условие че преминава тригодишното специализирано обучение по обща медицина във Финландия.

- 18 С решение от 4 май 2017 г. Valvira отхвърля подадената от А жалба по административен ред. Съгласно мотивите към това решение правото на упражняване на професията лекар съгласно член 6а от Закона за здравните специалисти (559/1994) е предоставено на А в хипотеза, в която тя не разполага със свидетелството по точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36.
- 19 След като е подадена жалба за отмяна на споменатото решение, с решение от 5 декември 2017 г. Helsingin hallinto-oikeus (Административен съд Хелзинки, Финландия) я отхвърля по съображения, че първо, не е възможно автоматично признаване съгласно Директива 2005/36, понеже А не е представила свидетелството по точка 5.1.1 от приложение V към тази директива за Обединеното кралство; второ, общата процедура за признаване на удостоверения за професионална квалификация също не е приложима, понеже А не е получила дипломата за базово обучение по медицина преди определената в точка 5.1.1 референтна дата — 20 декември 1976 г., и трето, А не може да се ползва в друга държава — членка на Съюза, от право, по-благоприятно от предоставеното от държавата членка по произход. Ето защо този съд приема, че Valvira е имала основание да предостави на А ограничено право да упражнява професията лекар под ръководството и надзора на друг, правоспособен лекар, който има право самостоятелно да упражнява тази професия.
- 20 Пред Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд, Финландия) А твърди, че ако условията за автоматично признаване не са изпълнени, молбата ѝ за признаване на получената в друга държава — членка на Съюза, диплома за базово обучение по медицина трябва да се разгледа съгласно разпоредбите на общия режим на признаване, залегнал в Директива 2005/36. В тази насока Valvira трябвало да направи индивидуално сравнение между дипломата за базово обучение по медицина, получена от А в Обединеното кралство, и финландската диплома за такова обучение. Всъщност правото на Съюза не допускало предоставянето на автономно право за упражняване на професията да се обвърже с тригодишен период под надзор, ако не е доказано наличието на съществени разлики спрямо националния стандарт, които не могат да бъдат компенсирани.
- 21 На 1 ноември 2019 г. А получава разрешение от Valvira да упражнява самостоятелно професията лекар като правоспособен специалист във Финландия. А обаче не е оттеглила жалбата си пред Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд).
- 22 Тази юрисдикция счита, че Valvira не е била длъжна съгласно Директива 2005/36 да сравни издаваните във Финландия и в Обединеното кралство дипломи за базово обучение по медицина, защото А не е изпълнила нито условията, предвидени от приложимата към професията лекар система за автоматично признаване, нито условията, предвидени от общия режим за признаване на професионални квалификации. Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд) обаче се пита дали такова задължение може да произтича от членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС.

23 При тези условия Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд) решава да спре производството и да отправи следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 45 ДФЕС или 49 ДФЕС, при спазване на принципа на пропорционалност, да се тълкуват в смисъл, че не допускат компетентният орган на приемащата държава членка, основавайки се на националното законодателство, да предостави на дадено лице правото да упражнява професията лекар за срок от три години, като му поставя условие да я упражнява само под ръководството и надзора на правоспособен лекар и през същия период да премине през специализирано тригодишно обучение по обща медицина, за да получи в приемащата държава членка разрешение за самостоятелно упражняване на професията лекар, като се има предвид, че:

- а) лицето е преминало базово обучение по медицина в държавата членка по произход, но при подаването на молбата за признаване на професионалната квалификация в приемащата държава членка не е могло да представи свидетелство за едногодишен стаж за усвояване на професията, изисквано в държавата членка по произход като допълнително условие за професионалната квалификация,
- б) с оглед на член 55а от Директива 2005/36 в приемащата държава членка като препоръчителен вариант, който лицето отхвърля, му е предложена възможността за период от три години то да премине стаж за усвояване на професията в приемащата държава членка в съответствие с насоките на държавата членка по произход и да поиска признаването му от компетентните органи на държавата членка по произход, за да може след това отново да поиска в приемащата държава членка да му бъде предоставено правото да упражнява професията лекар по силата на предвидената в Директивата система за автоматично признаване,
- в) националните разпоредби на приемащата държава членка целят повишаване на безопасността на пациентите и качеството на здравните услуги, като се гарантира, че здравните специалисти имат необходимото за тяхната професионална дейност образование, друга достатъчна професионална квалификация и останалите изисквани за професионалната дейност умения?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

24 Както бе посочено в точка 21 от настоящото решение, въпреки че междувременно А получава разрешение да упражнява във Финландия самостоятелно професията лекар, тя не е оттеглила жалбата си пред Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд), според когото произнасянето по спора налага да се отговори на въпрос, предмет на който е тълкуването на правото на Съюза.

25 Сезирана с искане за разяснения в това отношение, запитващата юрисдикция уточнява, че съгласно националната постоянна съдебна практика жалбата не се отхвърля като недопустима по съображение, че по дадено дело с оглед на изтичането на срока или на друга причина повече не е възможно да се отмени решението на определен орган, след като същото е било установено за незаконосъобразно. Запитващата юрисдикция посочва, че например ако по дадено дело поисканото разрешение е било получено, Korkein hallinto-oikeus (Върховен административен съд) ще се произнесе по основанията за обжалване и следователно ще се произнесе по евентуалната незаконосъобразност на

първоначалното решение, както и на решението на Hallinto-oikeus (административен съд). Запитващата юрисдикция изтъква, че освен това съгласно националното право относно деликтната отговорност за осъждането да се плати обезщетение за вреди на основание на незаконосъобразността на решението на даден орган е необходимо незаконосъобразността най-напред да е била отделно констатирана с окончателно решение.

- 26 В тази насока следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика въведеното с член 267 ДФЕС производство е инструмент за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез който Съдът предоставя на националните юрисдикции насоки за тълкуването на правото на Съюза, необходими за решаването на висящия пред тях спор (вж. решение от 6 юни 2013 г., МА и др., С-648/11, ЕУ:С:2013:367, т. 36 и определение от 1 септември 2021 г., ОКР (Преюдициално запитване от помощник-нотариус), С-387/20, ЕУ:С:2021:751, т. 20 и цитираната съдебна практика).
- 27 Въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактичката рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправеното от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или също когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 6 юни 2013 г., МА и др., С-648/11, ЕУ:С:2013:367, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 28 В случая е важно да се отбележи, че запитващата юрисдикция уточнява по-специално че съгласно националното право относно деликтната отговорност за осъждането да се плати обезщетение за вреди на основание на незаконосъобразността на решението на даден орган е необходимо незаконосъобразността най-напред да е била отделно констатирана с окончателно решение.
- 29 Доколкото обаче даден иск за обезщетение за вреди на А може да бъде уважен само при условие че незаконосъобразността на административното решение, която е основанието на такъв иск, е установена преди това отделно с окончателно съдебно решение, чието съдържание ще зависи от отговора на преюдициалния въпрос, този въпрос във всички случаи продължава да е релевантен за съхраняването, ако е необходимо, на правата на А към националния орган, приел посоченото административно решение.
- 30 Ето защо преюдициалното запитване е допустимо.

Предварителни бележки

- 31 Следва да се отбележи, че релевантните факти по настоящото дело са настъпили, когато правото на Съюза още се е прилагало в Обединеното кралство. Ето защо членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС и Директива 2005/36 са приложими в настоящия случай.

По преюдициалния въпрос

- 32 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат компетентният орган на приемащата държава членка да предостави на дадено лице въз основа на националното законодателство право да упражнява професията лекар, което е за ограничен във времето период от три години и за което трябва да е изпълнено двустранното условие — първо, заинтересованото лице да практикува под ръководството и надзора на правоспособен лекар, и второ — през същия период това заинтересовано лице успешно да премине тригодишно специализирано обучение по обща медицина, за да може да получи правото да упражнява самостоятелно професията лекар в приемащата държава членка, като се има предвид, че заинтересованото лице, което е следвало базово обучение по медицина в държавата членка по произход, притежава визираното в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36 удостоверение за професионални квалификации, що се отнася до Обединеното кралство, но не и посоченото там свидетелство за преминат едногодишен стаж за усвояване на професията, изискван от държавата членка по произход като допълнително условие за професионалната квалификация.
- 33 В тази насока следва да се припомни, че съгласно член 21, параграф 1 от Директива 2005/36 всяка държава членка признава удостоверенията за професионални квалификации за професията лекар, които дават право на достъп до професионалните дейности на лекар с базово образование, изброени в точка 5.1.1 от приложение V към тази директива, и за целите на достъпа до професионалните дейности и тяхното упражняване дава на тези удостоверения същото действие на нейната територия като издаваните от нея удостоверения за професионални квалификации.
- 34 Освен това Съдът вече е уточнил, че по отношение на целта на Директива 2005/36 от членове 1 и 4 от нея става ясно, че основната цел на взаимното признаване е да осигури на притежателите на професионална квалификация, която им дава достъп до регламентирана професия в тяхната държава членка по произход, достъп в приемащата държава членка до същата професия, за която са придобили квалификация в държавата членка по произход, и възможността да упражняват тази професия в приемащата държава членка при същите условия, които се прилагат за нейните граждани (решение от 8 юли 2021 г., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 25).
- 35 Безспорно е, че след като жалбоподателката по главното производство няма свидетелството (*Certificate of experience*), визирано в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36, тя не може да практикува в пълен обем в Обединеното кралство регламентираната професия лекар с базово образование и следователно няма как да се ползва от режима на автоматично признаване, залегнал в член 21 от тази директива. Възщност прилагането на този режим предполага молителят да има образование, което го квалифицира в държавата членка по произход да упражнява такава професия в нея (вж. в този смисъл решение от 8 юли 2021 г., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 26 и 27).
- 36 Член 10 от Директива 2005/36, който определя приложното поле на общата система за признаване на удостоверенията за професионални квалификации, предвидена в дял III, глава I от тази директива, не може по силата на буква б) да задължи приемащата държава членка — освен ако наруши припомнената в точка 34 от настоящото решение цел на същата

директива — да разглежда удостоверенията за обучение на молители, които не притежават необходимите квалификации за упражняването на професията лекар с базово образование в своята държава членка по произход (вж. по аналогия решение от 8 юли 2021 г., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 28 и цитираната съдебна практика).

- 37 От практиката на Съда обаче следва, че директивите относно взаимното признаване на дипломите, и по-специално Директива 2005/36, нямат за цел и не могат да водят до затрудняване на признаването на въпросните дипломи, удостоверения и други доказателства за официални квалификации в неуредените от тях случаи (вж. в този смисъл решение от 8 юли 2021 г., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 36 и 37).
- 38 Ето защо в хипотеза, която попада в приложното поле не на Директива 2005/36, а на член 45 ДФЕС или на член 49 ДФЕС, когато разглеждат искане на гражданин на Съюза да му бъде разрешено да упражнява професия, достъпът до която съгласно националното законодателство се обуславя от притежаването на дадена диплома или професионална квалификация, или от определени периоди на практически опит, органите на държавите членки са длъжни да вземат под внимание всички дипломи, удостоверения и други документи, както и релевантния опит на заинтересованото лице, като направят сравнение между, от една страна, удостоверената с тези документи и опит компетентност, и от друга, знанията и квалификациите, изисквани от националното законодателство (вж. в този смисъл решение от 8 юли 2021 г., Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 34 и 38).
- 39 В случая е важно да се припомни, че А, от националната преписка за която е видно, че тя е финландска гражданка, се позовава във Финландия на университетска диплома, която е получила в друга държава членка.
- 40 В тази насока Съдът е приел, че свободното движение на хора не би се осъществявало напълно, ако държавите членки можеха да отказват прилагането на членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС на онези свои граждани, които са се възползвали от улесненията, предоставяни от правото на Съюза, и които благодарение на тези улеснения са придобили професионални квалификации в държава членка, различна от тази, на която са граждани. Това съображение се прилага и когато гражданин на държава членка е пребивавал и е придобил в друга държава членка академична квалификация, на която той възнамерява да се позове в държавата, чийто гражданин е (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., Brouillard, C-298/14, EU:C:2015:652, т. 27—29).
- 41 Следователно в случай като този по главното производство, който попада в приложното поле не на Директива 2005/36, а на член 45 ДФЕС или на член 49 ДФЕС, съответната приемаща държава членка е длъжна да изпълнява задълженията си, свързани с признаването на професионални квалификации, както е припомнено в точка 38 от настоящото решение.
- 42 Тази процедура по сравнително изследване трябва да позволи на властите на приемащата държава членка да се уверят обективно, че чуждестранната диплома удостоверява знания и квалификации на притежателя ѝ, които, ако не идентични, са поне равностойни на удостоверяваните с националната диплома. Тази преценка на равностойността на чуждестранната диплома трябва да се направи изключително въз основа на нивото на

знанията и квалификацията, които тази диплома позволява да се предположат с оглед на естеството и продължителността на курса на обучение и на свързаната с него практическа подготовка на нейния притежател (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, т. 55 и цитираната съдебна практика).

- 43 Ако това сравнително изследване на дипломите доведе до констатацията, че удостоверените с чуждестранната диплома знания и квалификации съответстват на изискваните от националните разпоредби, държавата членка е длъжна да приеме, че тази диплома отговаря на поставените в тях условия (решение от 6 октомври 2015 г., *Brouillard*, C-298/14, EU:C:2015:652, т. 57 и цитираната съдебна практика).
- 44 Ако пък сравнителното изследване покаже съществени различия между преминалото от молителя обучение и обучението, изисквано в приемащата държава членка, компетентните органи могат да определят компенсаторни мерки за преодоляването на тези разлики (решение от 8 юли 2021 г., *Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija*, C-166/20, EU:C:2021:554, т. 41 и цитираната съдебна практика).
- 45 Мерките, приети в приложното поле на правото на Съюза, обаче трябва да са съобразени с общите принципи на това право, и по-специално с принципа на пропорционалност. Съответно, вземането на компенсаторни мерки трябва да бъде ограничено до случаи, при които тези мерки се явяват съразмерни с преследваната цел (вж. в този смисъл решение от 2 декември 2010 г., *Vandorou и др.*, C-422/09, C-425/09 и C-426/09, EU:C:2010:732, т. 65).
- 46 Преди да наложат компенсаторни мерки с цел да се преодолеят разликите между обучението в държавата членка по произход и това в приемащата държава членка на молителя, компетентните национални органи трябва да преценят дали придобитите от молителя знания са достатъчни, за да се докаже притежаването на знанията, изисквани от последната държава (вж. в този смисъл решение от 2 декември 2010 г., *Vandorou и др.*, C-422/09, C-425/09 и C-426/09, EU:C:2010:732, т. 67).
- 47 Национално законодателство, което налага общо и недиференцирано едни и същи компенсаторни мерки на всички притежатели на диплома за завършено базово обучение по медицина, получена по-специално в държава — членка на Съюза, в която след получаването на тази диплома, за да е налице право на упражняване на професията лекар, трябва да бъде преминал стаж за усвояване на професията, обаче не се явява в съзвучие нито с изискването за ефективно сравняване между, от една страна, удостоверената с документа или документите компетентност на заинтересованото лице, и от друга, знанията и квалификацията, изисквани от законодателството на приемащата държава членка, нито с принципа на пропорционалност.
- 48 Предвид изложеното дотук на поставения въпрос следва да се отговори, че членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат компетентният орган на приемащата държава членка да предостави на дадено лице въз основа на националното законодателство право да упражнява професията лекар, което е за ограничен във времето период от три години и за което трябва да е изпълнено двустранното условие — първо, заинтересованото лице да практикува под ръководството и надзора на правоспособен лекар, и второ — през същия период това заинтересовано лице успешно да премине тригодишно специализирано обучение по обща медицина, за да може да получи правото да упражнява самостоятелно професията лекар в приемащата държава членка, като се има предвид, че заинтересованото лице, което е следвало базово

обучение по медицина в държавата членка по произход, притежава визираното в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36 удостоверение за професионални квалификации, що се отнася до Обединеното кралство, но не и посоченото там свидетелство за преминал едногодишен стаж за усвояване на професията, изискван от държавата членка по произход като допълнително условие за професионалната квалификация.

По съдебните разноски

- 49 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Членове 45 ДФЕС и 49 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат компетентният орган на приемащата държава членка да предостави на дадено лице въз основа на националното законодателство право да упражнява професията лекар, което е за ограничен във времето период от три години и за което трябва да е изпълнено двустранното условие — първо, заинтересованото лице да практикува под ръководството и надзора на правоспособен лекар, и второ — през същия период това заинтересовано лице успешно да премине тригодишно специализирано обучение по обща медицина, за да може да получи правото да упражнява самостоятелно професията лекар в приемащата държава членка, като се има предвид, че заинтересованото лице, което е следвало базово обучение по медицина в държавата членка по произход, притежава визираното в точка 5.1.1 от приложение V към Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 година относно признаването на професионалните квалификации, изменена с Директива 2013/55/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г., удостоверение за професионални квалификации, що се отнася до Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, но не и посоченото там свидетелство за преминал едногодишен стаж за усвояване на професията, изискван от държавата членка по произход като допълнително условие за професионалната квалификация.

Подписи